

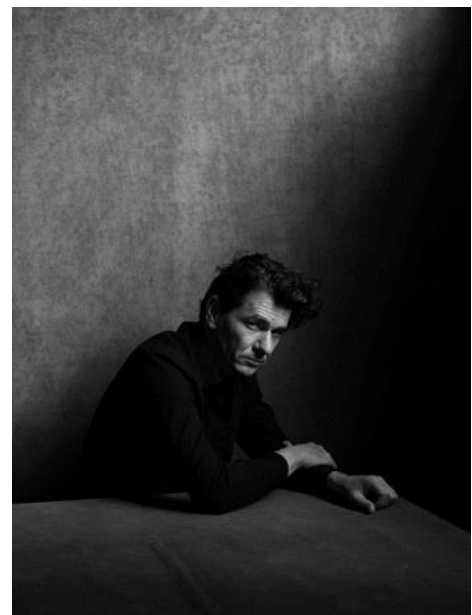
Dimitri Verhulst

De pruimenpluk

Uitgeverij: Pluim- Vertaalrechten: Bee Rights - Roman - 151 pagina's - Juni 2019

Iedereen is ergens goed in, en in het geval van Mattis is dat: eenzaamheid. Moe van de mens, kampioen van de solitude, woont hij afgelegen aan een meer, waar hij zijn potentie naar beneden drinkt, rookt als een crematorium, en diepvriesmaaltijden eet omdat de maag nu eenmaal eten vraagt. Een donker denker met een tanend geloof in alles, zelfs in jazz en schaak. Als het lawaai van de beschaving al te lang is gaan liggen, twijfelt hij evenwel aan zijn kwaliteiten als eenzaam en misantroop, en overweegt hij een leven tussen de parkeermeters, in een stad vol makkelijke leegte. Misschien is niet iedereen ergens goed in. Maar net dan komt er onvoorzien een vrouw in beeld. Gestoken door de liefde verlegt hij zijn ambities.

Dimitri Verhulst (1972) schreef romans, korte verhalen, gedichten, essays en toneelstukken en is een van de meest geprezen auteurs van de Lage Landen. Zijn romans *De helaasheid der dingen* en *Problemski hotel* werden verfilmd. Hij ontving zo'n beetje iedere eer die een auteur in deze contreien ten deel kan vallen: zo won hij onder meer de Libris Literatuur Prijs en De Gouden Uil Publieksprijs en schreef hij in 2015 het boekenweekgeschenk. Hij wordt door het grote publiek omarmd vanwege zijn humor, scherpe observaties en zinsneden, en indringende karakterschetsen van de mens op zijn hoogste en diepste punt.

Eind 2018 verscheen *Angel* in de filmzalen, gebaseerd op het in 2011 verschenen boek *Monoloog van iemand die het gewoon werd tegen zichzelf te praten*. Zijn werk is vertaald in negentwintig talen.

Persquotes:

'*De pruimenpluk* is een rijke, talige en geestige analyse van de zoektocht van de gemankeerde mens naar romantische liefde****' - *De Telegraaf*

'Je leest het verhaal dan ook met genoeg uit; Mattis' monoloog is vlot van tempo, onderhoudend van toon; de beelden en inzichten in het leven zijn donker-grappig. [...] Overtuigend is ook de sfeer van de locatie, desolaat en aantrekkelijk tegelijk.' - *De Standaard*

'*De pruimenpluk* is zo gebald als een druppel Drefth. [...] De zinnen die de schrapzucht van de auteur overleefden, zijn stuk voor stuk lekkernijen én het lezen van *De pruimenpluk* laat zich uitstekend combineren met het maken van eindeloze zomerwandelingen met uw geliefde. [...] zinnen met de vaart van een Shinkansentrein [...] een heerlijk verhaal over de splendeur van de liefde.' - *De Morgen*

'Een geweldige liefdesgeschiedenis.' - *Kunststof*

'Een geweldig boek, ik kan het iedereen aanbevelen.' - *Margriet van der Linden*

'Sinds *De helaasheid der dingen* uit 2006 geldt Verhulst als literaire lefgozer, en terecht. Hij weet als geen ander de vele manieren waarop de moderne mens het spoor bijster is in woorden te vangen. [...] In zijn werk zijn we allemaal kleine krabbelaars, gedoemd tot falen maar desondanks het liefhebben waard. Verhulst is vaak onbedoeld komisch, zo ook bij *De pruimenpluk*, dat enkele hilarische uitschieters kent.**** - *Elsevier*

'De stijl van Verhulst blijft gezwollen: de zinnen zijn vol, met veel bijvoeglijke naamwoorden en originele beelden. Het lukt hem echter vooral om met weinig zinnen, en weinig pagina's, veel te vertellen. Hij neemt de intelligentie van de lezer serieus en valt nergens in herhaling. [...] Het is origineel, verfrissend, wrang en grappig.' - *Tzum*

‘Het is de combinatie van de Vlaamse uitdrukkingen en de typische observaties van Verhulst die zijn boeken zo fijn maken om te lezen. Je hebt het gevoel aanwezig te zijn in dezelfde ruimte als de personages. [...] *De pruimenpluk* lees als vanouds heerlijk weg. Het taalgebruik en de omschrijvingen zijn om te smullen.’ - *Mixedgrill*

‘Een wonderschone novelle vol smeerlapperij [...] Hier is geschaafd, geschuurd en geslepen aan de zinnen. Wat overbleef, is een pure parel. Een grillige, dat wel.’ - **** *Cutting Edge*

‘Volstrekt unieke taalbehandeling, de fraaie formuleringen en de onophoudelijke reeks kwinkslagen’ - *Knack*

‘*De pruimenpluk* is daarmee een vintage Verhulst: geen groot verhaal, maar wel een roman die dooraderd is van geestigheid en die tegelijk een meesterlijk gevoel voor tristesse ademt.’ - *Mappa Libri*

‘Ijzersterk laat Dimitri Verhulst de lezer in de val lopen.’ - *De Groene Amsterdammer*

‘Verhulsts stijl is meeslepend als altijd.’ - *Trouw*

‘Ritmische, fonkelende zinnen [...] Prachtig geformuleerde situatieschetsen’ - *Het Parool*

‘Het onverwachte is wat prikkelt in deze roman. Een verdomd sterk werkje, *De pruimenpluk*.’ - *Literair Nederland*

De pruimenpluk

Dimitri Verhulst

Pagina 8-11

De stugge bewoners van het dorp hadden een begroeting, hoe kort en droog ook, altijd al een vorm van energieverspilling gevonden, maar zodra ze mij met die hond zagen woekerden ze plotsklaps met vriendelijkheid en volzinnen. Ik bestond, omwille van de hond.

En toen werd Kom ziek. Z'n hele lijf stond vol builen, mijn flessen bleven liggen waar ze hoorden te liggen, het hele huis rook naar natte hondenscheet. De dichtstbijzijnde dierenarts bevond zich veertig kilometer landinwaarts, maar ik zou Kom met geen mogelijkheid in mijn auto gekregen hebben. Iedere poging om hem op te tillen beantwoordde hij met een beet, die weliswaar harder had gekund, dit dier was makkelijk in staat mij met één knauw te ontvingeren, maar die venijnig genoeg was om duidelijk te maken dat ik er niet aan denken moest hem elders te laten inslapen. Toen ik de dierenarts belde, liet zij me met nationale snabberigheid weten dat ze zich niet verlaagde tot lange autoritten voor zoiets onnozels als het euthanaseren van een huisdier. In deze streken werd men geacht zelfredzaam te zijn, en de dame (die aan de telefoon meer blafte dan ik ooit mijn hond had horen blaffen, ondanks haar harde mezzosopraan, en die ik me voorstelde als de peperkoekenheks uit de opera *Hänsel und Gretel*) wees me op mijn tekortschietende mannelijkheid en mijn totale vervreemding van de natuur. Straks werd ze nog opgeroepen om verlossende spuitjes te geven aan braadkippen, wanneer sukkels als ik het voor het zeggen kregen!

Knusper, knusper, Knäuschen, wer knuspert mir am Häuschen?

De hond crepeerde, hetgeen de katten uit de buurt inspireerde vrolijk door de tuin te trippeltrappelen, pak me dan als je kan, en in een eruptie van heldhaftigheid vroeg ik de boomhakker aan de overkant van het meer of hij me een pistool kon lenen. Hij liep net tabak te sjielen, dat was hem al druk genoeg, mijn aanwezigheid maakte zijn dag bijna ondraaglijk lastig. Waar het pistool voor dienen moest interesseerde hem niet. Toen ik over de hond begon stak hij zijn vlakke rechterhand de lucht in om me de mond te snoeren, als om te zeggen: 'Spaar je de uitleg, wie spreekt die ademt niet, het is jouw zaak!' Hij vond het vooral onbegrijpelijk dat ik geen wapen in huis had, dat baarde hem meer zorgen dan dat ik iets onwelvoeglijks zou doen met dat ijzeren en dodelijke cijfer 7.

'Weet je hoe het ding werkt?'

Ik blufte.

'Hoeveel kogels?'

'Eén is genoeg!' snoefde ik, en hij gaf er me drie.

Nadat paus Johannes in 855 van een kind beviel, en dus ene pausin Johanna bleek te zijn, werden de na haar regerende kerkleiders gecontroleerd op het bezit van een koppel zaadballen. Er bestaan vele manieren om het geslacht van een man te bepalen, en sommige daarvan moeten ook best aangenaam zijn, maar waar ik woonde werden onweerlegbare bewijzen geleverd door een goede schutter te zijn en door het drinken van een zelfgebrouwen goedje, een soort van vodka tot de xte macht, genuttigd met een knabbeltje van gefermenteerde haring erbij. De boswachter schotelde me beide voor, de grootste vorm van gastvrijheid die me was betuigd sinds ik mij hier had gevestigd. Mijn sociale leven had er al lang niet meer zo prachtig uitgezien. Toegegeven, mijn verwachtingen van een rotte haring waren de juiste gebleken en ik

had de grootste moeite om die culinaire, extreem zoutige kul naar binnen te werken. Maar mijn omgang met de fles imponeerde enigszins en maakte mijn onkunde met schietmachines nog iets of wat goed.

Testiculos habet.

De sterkedrank maakte me opgefokt genoeg om de hond uit z'n lijden te verlossen toen ik in de witte nacht naar mijn spoedig te verkopen woning terugliep. Hij lag in de tuin, te slapen. Het eerste schot was het goede. In de nek. Hij heeft van niets geweten. Volgens mij denkt ie nog altijd dat hij straks wakker wordt naast een schotel smakelijke vettigheid. Maar de hele handeling voelde zo smerig, zo luidruchtig, zo heel erg on-mij, dat ik begreep nooit mezelf uit dit bestaan te kunnen schieten.

Tik, tak, tik,

tak.

Alleen de bomen bleven over.

Pagina 61-66

De eerste keer dat ik bij Elma thuis over de vloer kwam, dat zij er eindelijk voorzichtig klaar voor was mij daar te ontvangen, vele weken na ons waspartijtje in het meer, zag ik hem: haar man! Levensgroot op duur fotopapier, in een kader met zonwerend glas opdat het portret beter dan het model bestand zou zijn tegen de tijd. Sinds ze zuinigjes over hem had verteld, had ik me van zijn uiterlijk een voorstelling gemaakt, en ofschoon ik het nooit laten kon hem in al mijn fantasieën van een snor te voorzien, had ik uit de aanbidding van Elma begrepen dat hij mooi en sterk moet zijn geweest. En dat hij bovendien ook nog eens intelligentie diende uit te stralen, hetgeen bijna te veel gevraagd is voor één enkel lichaam. Maar toen ik zijn portret zag hangen in het midden van haar woonkamer, moest ik toegeven dat mijn fantasieën hem

tekort hadden gedaan, en niet alleen omwille van de snor, die hij uiteraard niet had.

Zijn schoonheid degradeerde me. Wie met een weduwe door de wereld gaat, omarmt misschien al te makkelijk het feit een troostprijs te zijn, maar ik realiseerde mij opeens nóg minder te zijn dan dat. Het kon niet anders of Elma vond mij lelijk. En het was uitgerekend mijn lelijkheid die het haar vergemakkelijkte een relatie met mij te beginnen. Mijn lelijkheid, mijn domheid, mijn klunzigheid, mijn niksigheid. Door zich in de liefde te verslechteren had Elma eer betoond aan haar echtgenoot. Soms kunnen mensen ongeluk aanvoelen als een plicht. Leed wordt overschat, velen verlangen ernaar.

Ze zag me naar het portret kijken, zich terdege bewust van wat die confrontatie met me deed, en wachtte tot ik iets zou zeggen.

Mannen met symmetrische enkels hebben meer succes bij de vrouwen. Dat zei ik niet, maar dacht het wel. Ik had die zin ooit gelezen in een debielig magazine in de wachtkamer van de tandarts, en was toen beschaamd geweest dat ik 'm las. Alleen al door zoiets te lezen maakte ik mij medeplichtig aan de alsmaar wilder woekerende stompzinnigheid.

De essentie van de welzijnsstaten stond in damesbladen, in weekendbijlagen van kranten tussen de recepten voor gerechten met onvindbare ingrediënten. Helaas heb ik een goed geheugen voor het onbelangrijke, en lag ik later met gezondere tanden nog vele malen vol zelfbeklag in bad naar mijn enkels te staren.

En ook toen ik naar de foto van de man, dé man, in Elma's leven keek, dacht ik ongewild aan zijn enkels, hoe die zich spiegelden aan elkaar.

Het bizarre was dat hij in Elma's weinige verhalen over hem vooralsnog volkomen naamloos was gebleven. Hij was haar man, geen lemma in een fichebak. Haar drie jaar eerder door een vrachtwagen uit het leven gerukte

echtgenoot was hij, en dat volstond. Maar nu ik een beeld bezat om op hem te kleven, verlangde ik eigenlijk wel hetzelfde te kunnen doen met een naam. Simpel, omdat het mij als haar geliefde, of minnaar als ze dat liever hoorde, zwaar viel het steeds te moeten hebben over 'haar man'. Dat begreep ze.

Erik.

Het meest banale aan hem was ongetwijfeld zijn naam, en daar kon hij geeneens zelf aan doen.

Moeilijker dan een foto van Erik, waren foto's van Erik en Elma. Die vond ik zowat overal in huis. Ze kleefden met magneten op de ijskast, sierden allerhande meubels, vingen stof op taboeretten en bijzettafels. Een koffiemok, waaruit ik nooit zou drinken, zelfs niet als het mij zou zijn toegestaan, was bedrukt met een foto van hun vrolijke beidjes.

Foto's, foto's, foto's, overal. Zelfs op het toilet moest ik verdragen dat zij mij samen vanop een verjaardagskalender zoenend aankeken. De verjaardagskalender, waarop zijn naam niet was geschrapd. (Ik had al moeten merken dat hij ook volgens de brievenbus en de deurbel onsterfelijk bleef.)

En uiteraard: huwelijkskiekjes, in ongeveer elke kamer van het huis, die ondanks de gekunstelde poses van het bruidspaar, aan een vijver met dobberende zwanen, jawel, toch verrieden dat deze twee creaturen zielsveel van elkaar hielden.

Onvermijdelijk beeldde ik mij hen voortaan vriend in, Elma op en onder dat tienpuntenlijf, nou ja, achteneenhalfpuntenlijf van hem, een gruwelijke fantasie waartegen ik mij niet verzetten kon. En uiteraard kwelde ik mij met de gedachte dat Elma met hem wél tot een orgasme kwam. Die twee waren voor elkaar gemaakt, de foto's logen niet. Ze waren in staat vuur te maken van hun blikken naar elkaar.

Blikken die ik van Elma nooit krijgen zou. Nooit krijgen kon. En die ik uit piëteit evenmin verwachten mocht. Het is altijd gevaarlijk om uitspraken te doen over de erotiek van vorige generaties. Kinderen zijn geneigd hun ouders al te braaf en te preuts af te schilderen in de slaapkamer, steeds de slaapkamer, nooit het kolenkot, nooit de keuken, nooit het keldergat. Maar wanneer ik aan mijn grootouders denk, geloof ik toch de waarheid dicht te benaderen door te stellen dat variatie of spelplezier hun laatste bekommernis was. Diepreligieuzen, slaafse onderdanen op doorreis naar het koninkrijk Gods. Het aardse bestaan stond tussen twee gedachtestrepen en kon niet beter worden uitgezeten dan werkend en biddend. Aangezien zij uitsluitend meisjes op aarde heeft gezet, geloof ik dat mijn moeders moeder in haar hele lange leven maar één enkele penis heeft gezien. En ook daar ben ik waarschijnlijk nog veel te optimistisch en zou ik er verstandiger aan doen te zeggen dat ze in haar hele lange leven maar één enkele penis heeft gevóéld. Onder de dekens, in de volledig verduisterde kamer, ieder teken van genot verdrukkend en verwensend. Verkeerden ze maar in de staat van genade van hun planten, die zich ongeslachtelijk voortplantten. De mens: je zou hem moeten kunnen stekken en enten en de wereld zou veel miserie zijn bespaard. Hoger dan het copuleren was het oculeren. Een mening die ik zelf wel eens heb onderschreven.

65

De generatie van onze ouders was er een van pioniers. Vrouwen werden onafhankelijker, de familierechtbanken hadden stoelen bij te plaatsen. Ondertussen is het ondenkbaar dat een partner niet eerder een verledentje met een ander heeft gehad. Heel misschien, het is ongemakkelijk mij dat te herinneren, heb ik weleens jaloezie gevoeld omdat een vriendinnetje vóór mij zich met een ander had vermaakt. Omdat ik

nog ruim te onvolwassen was voor de liefde. En omdat ik mijn romantische ideaal de Enige te zijn in iemands bestaan hierbij in vlammen zag opgaan. De leeftijd waarop ik met Hamlet dweeptte. Waarop ik zo vaak Hamlet herlas tot ik Hamlet wás. Maar al vrij snel zou ik het vreselijk gevonden hebben mij te binden aan een onervaren meisje. Ik was niet aan inwijden.

Het leek me net zo heerlijk dat we konden klooiën en mislukken. Liefde moest je leren. En dat je dan op een dag gebuild en geblutst maar volleerd (nou ja) kon samensmelten met diegene die er werkelijk toe deed.

Elma.

Maar de ex van Elma was geen ex. Ik was verward in een oneerlijke concurrentie met een lijk. Iemand die van het lot de tijd niet had gekregen om haar te vervelen, haar te ontgoochelen. Haar liefde voor hem was nooit bekoeld en zou dat ook niet doen. Integendeel. Gedreven door rouw zou hij worden verheerlijkt, op een piëdestal geplaatst. Zijn minpunten verdoezeld. Wat ik voelde was geen al te belachelijke jaloezie voor iemand die mij was voorgegaan, het was jaloezie voor iemand die er nog altijd was. Obstinaat. Hij had zich niet sterker aan haar kunnen opdringen dan door te sterven. Bedreven wij de liefde, dan keek hij toe.

Ik had een passionele moord te plegen, en wel op een dode.

Pagina 104- 106

Ofschoon ik gehoorzaam het paadje naar mijn brievenbus had vrijgemaakt hing de postbode daags nadien andermaal aan mijn deurbel. Opnieuw met een brief van Elma. Zijn voornemen om met mij weer aan de borrel te gaan moet vastig zijn geweest, aangezien hij dit keer zelf een fles had meegebracht. Geen rode wijn, die was hem te wuft, maar heviger spul met de kleur en mogelijk ook de smaak van aceton. Het geloof dat deze brandende dranken je inwendig reinigden als een soortement van sacrament was groot en bleef ook ongeschonden nadat een aantal stoere bonken zich een duimdik gat in de maag had gedronken.

Haar brief was ditmaal iets uitgebreider, de thema's van gemis en lust die ze een dag eerder voorzichtig had aangeraakt werden nu uitgediept, in zinnen die de postbode wist te smaken toen ik ze voorlas. Overal waar hij kwam werd hij gezien als een brenger van onheil, rekeningen, verwijtbaarheden, belastingformulieren.

Hij werd verwelkomd met hondengeblaf. De enveloppes lieten zich al een tijdje niet meer likken voor de liefde. Maar dit keer was Petrus een bode van het schone, iemand keek eindelijk weer uit naar zijn verschijning en dat maakte zijn beroep iets draaglijker opnieuw.

Zo zou het zijn: elke dag zou hij mij een liefdesbrief overhandigen die ik aan hem had voor te lezen onder de genoegdoening van een glaasje ether. Mijn adres werd de titel van zijn favoriete feuilleton. Ik zag daar wel de romantiek van in.

Maar daags nadien had Petrus de zelfmoordstatistieken scherper gesteld (koolmonoxide, de milde dood), en begon zijn vervanger zijn eerste werkdag met het rondbrengen van diens rouwbrieven, waarvan ook ik er een waard

bleek.

De brieven van Elma werden iets om naar uit te kijken. Ze groeide in haar schrijven, elke nieuwe brief was langer en mooier dan de vorige, en ik moest maar eens de moeite gaan nemen om haar te antwoorden. Die zorg begon ze na vijf brieven ook te uiten. Waar was ik? Waarom antwoordde ik niet? Hield ik nog wel van 'r?

Als een monnik die de bedwelmende routine van zijn getijdengebeden niet meer kon missen begon ik reikhalzend uit te kijken naar de post, en liep ik lastig wanneer de brievenbesteller mijn huis negeerde. Fanatieke krantenlezers uit het analoge tijdperk kenden het gevoel op een stakingsdag, beroofd te zijn van hun ritme. Het was geen ontbijt zonder letters. En zo had ik geen lunch meer zonder brief van Elma.

Ter compensatie diepte ik oude brieven van een ander op. Ik was geen bewaarder, maar gek genoeg bezat ik nog een stapeltje broeierige epistels van een vrouw met wie ik kortstondig iets had gehad in de periode dat zij haar kartonnen bruiloft vierde. Liesbeth. Ook langs mijn zijde was het overspel geweest, we stonden effen op dat vlak, en omdat we het beiden inmiddels vermoeiend hadden gevonden om elke verovering te willen omzetten in een relatie, had geen van ons twee de intentie gehad om ons geseks te verzilveren met een gemeenschappelijke bankrekening. Hoewel het bij twee erg vrolijke, en ook wel tedere en onvergetelijke wippen was gebleven, resulteerde dit gestoei in een langdurige correspondentie vol onschadelijke ontucht. Het was al een poos geleden dat ik deze brieven had herlezen en ze amuseerden me. En meer nog: ze brachten me op een idee.

Zou Erik namelijk nooit Elma hebben bedrogen? Niets menselijks moest hem vreemd zijn, toch? En zou Elma anders aan hem denken indien zij hiervan op de hoogte werd gesteld?

De oude brieven van mijn kortstondige maîtresse hadden alles wat ik nodig had. Om te beginnen een vrouwelijk handschrift. In geen enkele werd ik aangesproken met mijn naam, wel met lubrieke en schromelijk overdreven troetelnaampjes. Ik bedoel maar: *krijger* klonk ruim te kloek voor mij. En wat deze missiven ook als voordeel hadden: ze waren niet gedateerd! Ze konden net zo goed gericht zijn aan een ander, in een andere tijd. Als ik deze brieven verstopte tussen Eriks spullen, dan bestond de kans dat Elma ze op een dag zou vinden. Zijn verborgen verleden van echtbreker zou zich voor haar openen. En zeer veel plaats zou er vrijkomen in haar hart.